

SLOVENEC.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četr leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Pasmane številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedicija v „Katal. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 49.

V Ljubljani, v četrtek 1. marca 1894.

Letnik XXII.

Vabilo na naročbo.

S I. marcem pričenja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEC“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta . 3 gld.

Pol leta 6 " Jeden mesec 1 "

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto . 15 gld. | Četrt leta 4 gl.—kr.

Pol leta . 8 " Jeden mesec 1 " 40 "

Upravništvo „Slovenca“.

„Poglejmo nazaj, da pridemo naprej!“

I.

Znani dolenjski liberalni Radamant g. S—c, ki je že marsikak članek napisal v „Narodove“ liste, razgrel se je povodom prvega občnega zборa katališkega političnega društva za Dolenjsko, zlasti pa zaradi vabila k društvu, ki je bilo natisnjeno v tretji številki „Dolenjskih Novic“, tako zeló, da je v dveh „Narodovih“ člankih (št. 43 in 44) zapel dva omočna slavospeva „o miru in spravi“ na račun štirih dolenjskih duhovnikov: dekana Aleša, župnika Babnika, Fetticha in Schweigerja, izmed katerih so prvi trije tudi v društvenem odboru. Kakor v vsakem članku, povdinja g. S—c tudi v tem, da on sicer ni vodja kake politične stranke — ker nobeden zanj ne mara! — a vendar — tako se hvali — politično stanje na Slovenskem, zlasti na Dolenjskem, dobro pozna, ker se že svojih dvajset let bavi

s politiko. Radi mu verujemo, da dolitkuje že dve desetletji, a uprav to mu daje spričevalo politične nezmožnosti. Povedati mu moramo kar naravnost, da v celih dvajsetih letih ni prav nič napredoval, ničesar se naučil, nič novih idej pridobil, da niti logično misliš še ne zna. Razsodnosti nima nobene; svojih mislij ima bore malo, ali prav za prav nič, ker še te, katere si prisvaja, pobral je drugod. Najboljši dokaz temu je njegov pismeni jezik, ki mrugoli samih tujk, katerih v materinščini menda že več ne zna izraziti.

Toliko le v označenje tega „izkušenega“ politika! Svojega mojstra kažeta v polni meri tudi zadnja dva članka. Na tako zmedenost, kakoršna je tam priobčena, ni prav lahko odgovarjati, ker logike g. S—c res ne pozna prav nobene, stavek se komaj drži stavka, zveze raznih mislij iščemo zastonj. Odzivati se na tako klasično zmes skoro ni vredno. A vendar mu v sledenih vrstah vsaj na nekatere glavne točke odgovorimo, katerih se dotika v istem panegiriku, da mu posvetimo, naj si nikar ne domisluje, da on razvoj slovenske politike pozna, da torej tudi nikakor ni sposoben, da bi govoril v imenu kake politične stranke na Slovenskem, niti v imenu radikalno-liberalne!

„Poglejmo nazaj, da pridemo naprej!“ rekel je nekdaj oče Bleiweis. Poglejmo tudi mi nekoliko v vašo preteklost in polupretaklost, da vsaj jeden korak stopimo naprej!

„Ta boj na Kranjskem še ne traja dolgo“, piše g. S—c. Zdi se nam že res odveč in smešno, da bi zopet pojasnovali in razpravljalni začetek in razvoj našega domačega prepira. Saj je „Slovenec“ storil to že opetovanjo, zlasti pa leta 1891 in lansko leto.

Gospod S—c, razdor med Slovenci traja že precej dolgo. Stevilke naj govoré: 1848—1868—1893. Ako poznate res našo preteklost in znate tudi kaj samostojno misliti, to nam pojasni vse. Le kra-

tek komentar! Leta 1843 je bil star Bleiweis z „Novicami“ dramiti narod. Pet let pozneje, ko so se Slovenci ravno nekoliko zavedli, buknili je upor leta 1848; že tedaj so nastopili časniki vašega duha, katerim so takoj stare poštene „Novice“ boj napovedale. Stopili so na pozorišče radikalno-narodno-liberalni možje, ki so takoj navijali liberalno uro, a so jo drugi hitro ustavili. Ni šlo! Po malem in na tistem se je bliskalo in grmelo po slovenskem obnebu, dokler ni trešilo, ko so se bivši narodni radikalci, n. pr. Dežman, Vinko Klun, Konšek in dr. ponemčurili in od vse radikalnosti ohranili le liberalizem z mržnjo do Slovenstva. To so prvi vaši vzorci!

Leta 1868 ob 25letnici „Novic“ je vzrojil „Narod“, ki je takoj v začetku pokazal, čegav sinko je. A bil je dovolj previden skoro pet let. L. 1873 je prišlo že tako daleč v razporu, da „Novice“ niso mogle več odbijati vseh napadov; rodil se je „Slovenec“, ki je imel vseskozi z „Nar.“ hudo prasko. Ob 25letnici „Narodovi“ in ob 50letnici „Novic“, ki pa so kmalu po smrti svojega očeta nekoliko, ob svoji 50letnici pa odločno zagazile, vršil se je prvi slovenski katoliški shod, ki je vso stvar zaobrnil in spravil v pravi tir, ki se ogladi, ako Bog da, tudi v petih letih.

Torej nekako 50 let Slovenci politično života-rimo. Že prvih 25 let je bil boj v slovenskem na-rodu, vsaj med prvaki, a le tajen. Prevladala je stara narodna garda; mlada slovenska radikalna kri se je hitro ohladila in se z večine ponemčurila. Drugih 25 let je bil boj med strankami, ne več le med prvaki, očiten in prevladala je vsaj po l. 1873 največkrat liberalna stranka, v kolikor je niso nemškutarji nog izpodnala.

Če prav je bil že tedaj hud razpor med duhovskim in svetnim stanom, bolje le z uradniki, med katerimi pa so bili zavedni Slovenci le bele vrane, vendar so duhovniki samo iz ljubezni do

LISTEK.

Carovnik.

Spisal J. V.

(Dalje.)

Tako sta se menila možaka v veži ter si močila suha grla z rujno kapljico. Tema se je bila že jela delati in mraz je pihal skozi odprtva vrata. Počasi so se jeli pozgubljati pivci iz veže ter se preselevali v gorko izbo. Toda naša junaka se nista zmenila za mraz, ki jima je silil v obraz, znala sta ga preganjati. In vnovič sta jela modrovati in delati načrte.

Vino pa jima je lezlo v glavo in trkati sta jela in še peti je poskušal mežnarček, pa mu ni šlo! Tema pa je legala okrog njiju, da nista več prav videla kozarcev. Po mežnarčkovem nasvetu se dvigneta težko od mize ter jo omahujočimi koraki krečeta v izbo k drugi zbrani družbi.

Toda tudi v izbi ni bilo več onega prijateljskega pomenkovanja in modrovanja, kakor prej; tudi tu je možakom gnalo vino kri v glavo. Ravno so se bili prepirali o delitvi nekega gozda, ko se privalita Jedovec in mežnarček drug za drugim v izbo. Zaslivanšči prepir okrog miz posmodi tudi Je-

dovec jeza, potisne klobuk na zatilnik, obriše se parkratov okrog ust in nosa ter jame robantiti sredi sobe, nevede, za kaj se gre.

„Jaz ne pustim!“ vpil je, „in ne — pustim! Jaz pravim, da ne — pustim! Ali slišite, kaj jaz pravim, da ne —!“

„Kaj ti ne pustiš, kaj?“ vpraša ga od ogla mize semkaj Petráč.

„Jaz? Jaz nič ne pustim, prav nič! Ali slišite, možje, da nič ne pustim, prav nič!“

„Pa jaz tudi nič ne pustim in ne pustim! Nič!“ vpil je za Jedovecem sredi sobe — mežnarček.

Prepir se je polagoma polegel in vseh oči so bile obrnjene le na Jedoveca, ki je le naprej rentačil sredi izbe, da — ne pusti in ne — pusti! Nekateri so se mu smijali in ga norčevanje popraševali, kam je šla Marijana, da tako brezskrbno hodi okoli, drugi so ga pa obsojali, češ, da ni dobiti kmalu takega sitneža, kakor je Jedovec, kadar se ga nalezeti.

A Jedovec se ni zmenil ni za te ni za one, trobil je le svojo: da ne pusti in ne — pusti! Se le ko Petráč stopi bliže k njemu ter mu zavpije na uho, da bo Marijana prišla, če bo tako razgrajal, tedaj še le se je spreumel in — utihnil. Zrinili so

ga bili počasi z mežnarčkom vred za mizo med druge pivce.

Kozaré je imel glavno besedo pri oni mizi, pri kateri sta sedela Jedovec in mežnarček. Bil je pa Kozaré „občinski mož“ in malo da ne najpremožnejši v celi fari. Govorili so, da „leze“ že v — dvanajstega, ne vštevši ono, kar je imel izposojenega po vasi. Pri onih, kateri niso bili nikdar veseli, kadar je stopil Kozaré, obresti pobiraje, čež njih prag, bil je tudi Jedovec. A čeravno je Kozaré, kakor so dejali, do vrata tičal v denarjih, vendar je vedno in vedno tožil o pomanjkanju, slabih časih itd. Jednak pogovor je bil tudi ondaj pri mizi.

„Možje!“ jel je govoriti, možje, čakajte, bom še jaz jedno povedal. Jaz pravim in še jedenkrat rečem, ko bi se moglo kako kaj — prenarediti? Poglejte, denarja ni nič, frontki so pa zmiraj večji. Ali ni res, možje?“

„Res, res!“ pritrdirjo možje.

„Zato jaz pravim,“ nadaljuje potem, „ko bi se moglo kaj prenarediti. Ko bi se morda kako pisanje sestavilo in se poslalo tistemu, ki pravijo, da za nas govori pred cesarjem. Ká-li.“

„Tisto dajmo, tisto!“ povzame besedo za njim Pocin. Poglej, Kozaré, in vi, možje, poslušajte: pred leti sem plačal nekaj grošev davka za tisto mojo

miru in domovine klanjali se svojim liberalnim protivnikom v marsičem le zato, da so skupno naskovali nemčursko oblastvo v deželi. Ustanovljali so čitalnice, brahma društva, ni je bilo narodne naprave, pri kateri ne bi dukovniki sodelovali. Hodili so v čitalnice, v veselje družbe, kjer so se popevale domorodne pesmi. Pohajali so v te družbe ne toliko zaradi zabave, v to pač duhovnik ne utegne, temveč da so s svojo prisotnostjo množili krog domoljubov ter netili in gejili pravo narodno zavest. Opomniti pa moramo, da tedaj, ko so ti "Simoni Styliites", kakor jih naziva g. S—c, vodili čitalnice in slična narodna društva, miso se čitalnice izpremenjevale v kazine, kakor se žalibog sedaj mnogočke, kjer "Styliites" več ni blizu. Duhovniki so praznili kazine in polnili čitalnice, sedaj pa je uprav narobe. Kazine se polnijo, čitalnice hirajo, kakor tožijo časniki. Po nekod, kakor se je čulo, dela se že na to, da se nemški in slovenski "rodoljubi" združijo v jeden "Leseverein", seveda brez "Styliites". Gospod S—c, kdo podira narodne naprave?

Tako so delali duhovniki vsestransko, dokler se ni probudil ves narod do skrajnega kotička in se zavedel, da bije v njem slovensko srce. A že tedaj, ko so še duhovniki in narodni lajki skupno izganjali nemškega duha, jeli so se mladi radikalci slovenski ježiti! G. S—c, že tedaj se je zanesel razpor v socijalno življenje, ne pa še le včeraj s prižnico! Marsikak duhovnik je čul tu ali tam v čitalnici ali na kakem shodu za hrbotom vprašanje: "Kaj pa ta tukaj dela? Kaj pa ima tukaj iskati?" Že leta 1872 je pisal Bleiweis, da povsod v društvenih iščemo "Bleiweisove in Jeranove" stranke. Ako je dr. Bleiweis ali Jeran kje zraven, brž pravijo: Povsod mora biti! Ako pa ga ni, hitro opazijo: Ni ga bilo!

Tako so mladi vročekrvni liberalci duhovnike, ustanovitelje čitalnic, direktno in indirektno, podili iz odborov in počasi tudi iz društev samih. Potem pa so kričali za njimi, kakor kriče še danes po vzoru g. S—ca: "Glejte, nemškutarji so!" To so imeli, to imajo še sedaj duhovniki v zahvalo!

Ko so v letih 1879—1882 prišli Slovenci na krmilo, umaknili so se mnogi vrli narodni bojevniki takoj v ozadje, prepustivši politično polje svojim rojakom, če tudi liberalnim. Bilo jim je dovolj, da so le vlogo tujega življa na Kranjskem premagali. Mnogi duhovniki so še vedno zahajali v narodna društva, čeprav so morali opetovano britke opombe pozirati. Bili so po "Narodovi" lastni izjavni, kakor "krotka jagnjeta", s katerimi se je vse dalo in smelo narediti. Vse so radi pretrpeli, le da je napredovala narodna stvar. Pisatelj teh vrstic je bil pred še kakimi šestimi ali sedmimi leti v neki mestni čitalnici na Kranjskem. Pogovorili smo se z nekaterimi duhovniki, da pojdemo v čitalnico, ker se je uprav tedaj predstavljala neka nenavadna igra od tujih igralcev. Mislimi smo si: pokažemo vsaj debro voljo nasprotnikom, da nismo čitalnici sovražni, ako se ne zlorabi. Zabavali smo se dobro med celo igro, nismo imeli vzroka, kaj očitati. A takoj po zvršeni igri nastopi neki (ime lahko imenujem) igralec, ki napove, da bode še nekaj za naček. Že napravljen ni bil prav dostenjno, jel se je

podrtijo. In danes ta dan? Jednega manj kakor petek sem moral nesti le oni dan, pa še ostel me je tisti poganet dolgi, ali ka-li, saj ga nisem prav zastopil, ker se samo po nemški meni!"

"Poglejte," oglaši se zopet Kozaré, "le ono leto, ko se je šlo za tiste, ki nas pred cesarjem hvalijo ali tožijo — kaj jaz vem — poglejte, takrat so toliko pravili, da bodo, če se potegnemo mi za to, poslali sem tacega, da se bo vsaj znal pogovoriti z nami, da nam bo davke zmanjšal in Bog vše kaj še. In mi — kaj ne, možje — smo pa vsi dali pisanje od sebe, da hočemo, da nas Slovénar pred cesarjem hvali, pa ne kak — peškúr, ali kako jih že zmirjajo. Ali ni tako, možje?"

"Tako je! Prav govoris, Kozaré!" pritrdirijo vsi.

"No, ravno zato zdaj jaz pravim, da bi se kaj prenaredilo! Doli v Ljubljani so se menda že puntati jeli, kakor mi je pravil šolmašter. No, mi se pa puntali ne bomo; ali da bi se z lepa kaj moglo narediti, tisto bi bilo dobro! Saj vidijo, da ne moremo in — ne moremo!"

"Kaj ne — moremo?" vtakne se vmes Jedovec. "Mi vse moremo, vse! Pet graščin — deset graščin lahko sezidamo, če je treba! Mi že — mi, kar nas je tukaj-le! Mi — mi!"

zverati in ostudno smešiti molitev, sv. rožni venec, procesije, tretji red itd., da je res mejilo že na nesramnost. Spogledali smo se tovariši in se vprašali, kaj hočemo storiti, ker po dvorani je nastal grozen krohot in ropot. Eden ali dva sta že jela zvižgati v ozadju, a pomirili smo ja, češ, rekli bodo, da smo prišli navlač delat neimir. V tem jeden molče pogradi klobuk in odide, mi drugi pa za njim. Za nami pa se je slišala ostudna kletev iz ust nekega salonskega moža: "Glejte, proklete farje, kakšni so! Da bi jih le več nazaj ne bilo!" Bili smo silno razburjeni in žalostni, a sklenili smo tudi, da poslej hočemo desetkrat premisliti, predne prestopimo zopet kedaj prag kake čitalnice.

Zato g. S—c in drugovi ne vprašuje in ne oponašajte nam več, zakaj nas ni v čitalnice ali k narodnim veselicam. Tega menda vendar ne tirjate od nas, da bi zato hodili k vašim zabavam, da bi z nami norce brili in nas izvili z zaničevanjem naše katoliške vere. Za sv. vero in mili rod smo radi tudi zaničevani, a samo vam za kratek čas pa nikdar in nikakor ne! Kadar vemo, da je veselica poštena, da jo priredi poštena družba, vselej nas vidite pri njej, z veseljem pridemo. A tega ne zahtevajte, da bi hodili n. pr. k balom, ki se prirejajo v pepelnico jutro, čeprav se to v vrsti pod krinko národnosti! Zato nam tudi ne predbacivajte, da se vas ogibljemo. Kjer se gre za pošteno stvar, radi sodelujemo, a kjer je glavni smoter zborovanja le spletka in kavarstvo zoper nas, bolje je, -- sami morate to priznati! — da naših "kut" ni med vami!

G. S—c, kaj pa so vam kute napoti, ko vam nobena nič žalega ne storil? Skrivajte vsaj nekoliko svoje besno sovraščdo katoliške cerkve in njenih ustanov, ker povem vam, da s tako podlim divjanjem grdite le sami sebe. Da imamo jezuite v deželi, štejemo se srečne; tudi vam bi ne škodilo, ko bi se vsaj nekoliko z njimi seznanili, ako ne osebno, pa vsaj po knjigi. Kdor se dobremu namenoma odtegne on gotovo zaslubi besede pesnikove: "Sie loben ewig das Gemeine, weil sie das Gute nie gekannt!". K trapistem pa tudi nikogar ne silimo; saj jih še v deželi ni. Čemu torej dajete tudi temu zaslužnemu redu breco? Ali ste si morda kje izposodili ta privilegij?

Nadalje g. S—c, vprašam vas, kaj ste si neki mislili tedaj, ko ste zapisali, da mi tirjamo, "naj vsi kleriki in posvetnjaci vso dobljeno omiku hkrati zavržejo in naj v kuto zlezejo". Ali res menite, da človek, ki nosi kuto, nima nobene omike in naobražbe ali tisti, ki kuto bleče, mora zavreči vso vedenost in znanost. Gospod S—c, ta vaša drzna izjava sama znači dovolj piramidalno vašo neumuost in neslašnost. Ni vredno, da bi pred pametnimi razsodnimi ljudmi na tako čenčarijo odgovarjal! Ali res ne veste, da so možje v kuhu svetu rešili vso prosveso in omiku ter jo razširili do skrajnih mej zemlje? Ali vam je je popolno neznano, da uprav jezuiti in trapisti, katerim ste posebno gorki, so pravi pionirji krščanske omike v naših dneh tam, kamor si kak lajik komaj upa, da prvi v duševnem, drugi pa v gmotuem oziru najuspešneje razširjajo prosveso med divjimi narodi. Smelo trdimo, da g. S—c in vsa njegova klika niti ni vredna, da bi odvezala jermena od njih črevljev.

"Graščin! Tacih menda, kakor je — tvoja!" reče Kozaré.

"Moja? Mh! Le glej, Kozaré, da bo ob letu tvoja taka, kakor moja!"

"Saj je že sedaj bolji!"

"Pa naj bo!" zavpije Jedovec ter udari ob mizo, da odskočijo kozarci, "pa naj bo! Kaj pa misliš, da si ti? Ti se ob letu še z mano meriti ne boš smel! Ti že ne, če ravno bahariš, kot ne vem —!"

"E, Jedovec, počasi! Če si pa tak bogatin, jaz pa tak revež, bom pa kar prišel jutri zjutraj, mi boš pa vrnil, kar si mi dolžan! Ali ne bo prav?"

"Tisto tebi nič mari, prav ali ne prav! Toliko bom imel jaz kmalu, kakor imas danes ti, da veš! Hé! Joškovec, še jednega! Ali že — spiš?"

Obmolnilo je celo omizje, le Jedovec je trdil in rentačil, da se Kozaré čez leto in dan še meriti ne bo mogel. Kozaré pa je jeze rudeč izvlekel iz blačnega žepa mošnjo, vrzel na mizo denar ter molče — odšel. Za njim so se jeli pozgubljati tudi drugi in počasi se je praznilo okrog mize. Čez nekaj časa sta le še Jedovec in mežnarček dremajše sedela pri mizi ter natihoma se menila o — tisočih!

(Dalje sledi.)

Kar hvaležno priznava ves svet, ne le ultra, temveč tudi cismontanski, to skuša zanikati na listih "Slov. Naroda" skušen politik S—c! (Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. marca.

Cerkvena reforma na Ogerskem in Slovani. Te dni je tudi ogerski ministerski predsednik Wekerle zagovarjal civilni zakon. Obširno se je pri tem pečal z vprašanjem, kaj bode storiti, ko duhovščina zgubi nekaj svojih dohodkov. Pravice do kake odškodnine ministerski predsednik ne priznava duhovščini, pač pa bode vrla podpirala duhovščino, kjer bode videla, da je potrebno in če se duhovščina ne bode ustavljala naredbam vlade. Iz povedanega je razvidno, da vlada hoče duhovščino narediti bolj zavisno od vlade. To pa ne bode slabo vplivalo le v verskem, temveč tudi narednem oziru. Pomoči bode smel pričakovati le tisti duhovnik, ki bode podpirali mažarizacijo. Na katoliško duhovščino vlada še toliko ne bode mogla pritiskati, pač pa na protestantsko in pravoslavno, katera ima že zaradi tega večje potrebe, ker je oženjena. Očevladno je, da se ogerska vlada nadeja, da dobi najboljše mažarizatorje međi Slovani v pravoslavni in protestantski duhovščini. Posebno laskavo je minister govoril o protestantih, menda se že nadeja od njih največ podpore za svoje namene.

Srbija. Radikalci nekoliko mirneje postopajo. Glavni radikalni odbor je radikalnim listom naročil, da naj tako ne napadajo kralja Aleksandra. Jako je poparila radikalce novica, da Avstrija ne misli mirno gledati, ko bi prišlo do kakega prevrata v Srbiji. Posebno pa so se Srbi strezni, ko so angleški listi začeli razpravljati vprašanje o delitvi Srbije. Vse stranke so se začele nekaj zblizevati in nameravajo v Beligrad sklicati velik tabor, na katerem bodo protestovali proti taki delitvi. Seveda s tem protestom še ni nič opravljenega, treba pred vsem, da Srbi gledajo, da bode red v njih deželi in popuste vsako hujskanje proti sosednim državam. Osoda Poljske naj bode Srbiji v svarilo.

Razdelitev Srbije. Po angleških časopisih se zadnji čas z vso resnostjo priporoča, da se naj Srbija razbije in razdeli med Avstrijo, Rumunijo in Bolgarijo. Mi mislimo, da do tega ne pride, če tudi so razmere v srbski kraljevini zares jako čudne. Pomembivo je pa že, da se sploh po resnih listih take stvari razpravljajo in to bodi Srbom v opomin, da gledajo na red v svoji deželi. Govori se pa, da so se v Avstriji že ukrenile nekatere priprave, da voj vojakov zasede Srbijo, ko bi zahtevalo to razmere v Srbiji in pa avstrijske koristi. Rusija se za Srbe pač drugače ne bode vlekla, nego če bi zares hoteli kacega velikega kneza poklicati na prestol, kar bi pa bilo združeno z mnogimi težavami. Srbski radikalni listi vso krvido za zmešnjave izvršajo na Milana, kakor bi pred njegovim prihodom bilo vse v redu v Srbiji.

Kijev — ruska prestolnica. Podnebje v Peterburgu russkemu carju ne ugaja, pa tudi misljenje Peterburžancov mu ni prav po godu, preveč so se navzeli evropskih liberalnih idej. Moskovski profesor Saharin, ki je carja zdravil v poslednjem hudi bolezni, mu je priporočal, da se preseli stalno na Krim ali v Kijev. Kijev je važno mesto v ruski zgodovini in zato nekaj izključeno, da ne bi se car tjakaj preselil. Podnebje v Kijevu je tako suho in zdravo. Za Peterburg bi preselitev carja v Kijev seveda bila bud udarec.

Rusko-nemška trgovska pogodba se sedaj razpravlja v nemškem državnem zboru. Borba je precej huda. Državni kancelar je posebno nagašal politično važnost te pogodbe, ki bode utrdila evropski mir. Avstrija in Italija bodeta tudi zadovoljni, če Nemčija sklene trgovsko pogodbo z Rusijo, ker s tem se le to utrdi, kar je namen trodržavni zvezi, namreč evropski mir. Caprivi se je potem skliceval na Bismarcka, ki je nekoč rekel, da bode deloval za narodno-gospodarsko sporazumljene z Rusijo, kar bode dosegel njegov naslednik, če ne bode mogel on. Te, kar je želel Bismarck, hoče sedaj izvršiti on. Caprivi je nagašal, da se je zvezni svet jednoglasno izrekel za trgovsko pogodbo z Rusijo, ravno tako tudi prusko ministerstvo. S to izjavo je oporečena novica, ki so jo razširjevali sprotniki trgovske pogodbe, da se je pruski finančni minister izrekel proti nji. Kakšen bode izid, se še ne ve. Vse je odvisno le od malo glasov. Usoda te trgovske pogodbe je odvisna od tega, koliko kato-

likov in pa svobodnih konservativcev bodo glasovalo za njo. Pri konservativcih je vse vplivanje cesarjevo ostalo skoro brez vsega vspeha, kakor se kaže.

Gladstone. Poslednje dni se je zopet razširila novica, da odstopi Gladstone. Kakor vselej po prej se je tudi sedaj preklicala. Bile so torej le želje nasprotnikov njegovih.

Slovstvo.

Zabavna knjižnica za slovensko mladino. — Ureduje in izdaje Anton Kosi, učitelj v Središču. III. zvezek. — Obseg tvarine tega zvezka je raznovrsten in zanimiv; zato je tudi III. zvezek prav primeren dar za učenca se slovensko mladino. — Cena zvezku 15 kr. Dobiva se pri Ant. Kosiju, izdatelju zabavne knjižnice v Središču na Štajerskem.

Slovenska knjižnica. Urejuje in izdaja Andr. Gabršček. — 11. snopič: Odiseja, povest. Prosto po Homerju spisal Andrej Kragelj. Povest ta bo obseza 3 do 4 snopiče.

Hrvatski učitelj. Časopis za srednje i pučke kole. Broj 4. — Izhaja dvakrat na mesec v Zagrebu Velja 3 gld. na leto.

Danica. List posvečen hrvatskom radničkom stališču u Americi. Pittsburgh; godina I., broj 6. — List izhaja vsaki teden, ter se poleg hrvatskih ozira tudi na slovenske razmere.

Matice Slovenska. St. 3. drugega letnika je ravnokar izšla. V nji je dovršena novela Svet. Hurbana Vajanskega „Kandidat“ v slovaškem izvrniku. Dalje pričenja se ravno tistega pisatelja „v malem mestu“ v češkem prevodu. V „Obzoru“ Matičinem se nadaljuje velezanimivi spis V. J. Lamanskega „Tri sveti asijsko-evropske pevniny.“ Kakor je videti, si je književno podjetje pridobilo trdnih tal.

Trgovska in obrtniška zbornica.

V včerajšnji seji trgovske in obrtniške zbornice, ki se je vršila pod predsedstvom gosp. zborničnega predsednika Ivana Perdan-a in v navzočnosti gospoda vladnega komisarja c. kr. vladnega svetnika pl. Rülinga in kateri so prisustvovali naslednji gospodje zbornični svetniki: Ivan Baumgartner, Ivan Dogan, Oroslav Dolenc, Robert Drasch, Anton Klein, Franc Kollmann, Maks Krenner, Alojzij Lenček, Karol Luckmann, Franc Omersa, Tomaž Pavšler, Vaso Petričič, Josip Rebek, Avgust Skaberne, Franc Ks. Souvan, Feliks Stare, Filip Supančič, Valentin Sušnik in Jernej Žitnik, se je mej splošnim odobravanjem ednoglasno sprejel nastopni predlog zborničnega predsednika: Čestita zbornica naroča predsedstvu, da svojedobno predlaga, kako naj zbornica l. 1898 praznuje petdesetletnico vladanja Njegovega Veličanstva, našega presvitlega cesarja Frančiška Jožefa I.

Zbornični predsednik izreka odstopivšim gospodom zborničnim svetnikom zahvalo za njih delovanje in pozdravlja novostopivše z željo, da bi blagovili po svojih močeh združeno z gospodi že več let delujočimi v zbornici delovati za interes krogov, zastopane od zbornice.

Po odobrenju zapisnika zadnje seje poroča zbornični tajnik o izidu zborničnih nadomestnih volitev, o katerih smo v našem listu že poročali. Poročilo se je vzelo na znanje in se potem volil predsednikom z 19 od 20 oddanih glasov dosedanji predsednik Ivan Perdan, za predsednikovega namestnika je bil izvoljen dosedanji podpredsednik Anton Klein in za provizoričnega predsednika, ker se je dosedanji provizorični predsednik izvoliti odpovedal, Ivan Baumgartner.

Zbornični svetnik Baumgartner poroča o načrtu naredbe glede uvrstitev potovalnih pisarn mej dopuščane obrte.

V ukazu došlem zbornici od trgovinskega ministerstva se poudarja, da je z ozirom na razširjenje in pomen, katerega so zadnji čas vsled razvijajočih se prometnih razmer dobile takozvane potovalne pisarne, kakor tudi z ozirom na javne interese, katere je pri vršbi teh pisarn vpoštovati, zelo želiti, da se omenjena podjetja uvrste mej dopuščane obrte. Za potovalne pisarne je po načrdbenem načrtu smatrati ona podjetja, ki se pečajo z edinim ali večimi nastopnimi obrtnimi opravili, če namreč posameznih teh opravil ne izvršujejo na podlagi posebne obrtne pravice, v katere obseg že spada dotično opravilo. Obrtna opravila, na katera se lahko vršba potovalne pisarne razteza, so sledeča:

a) izdaja voznih listkov za domače in tja železnice;

b) izdaja prostorov v spalnih železničnih vozovih;

c) izdaja voznih listkov in kajutnih biljetov za domače in tja parobrodna podjetja do vseh luk;

d) izdaja listkov za potovanje na okrog in mednarodnih kuponskih biljetov;

e) prirejitev družbenih potovanj, zabavnih vlačkov in voženj;

f) odprava potne prtljage;

g) izdaja hotelskih nakaznic.

Odsek smatra opravila potovalnih pisarn za tako važna, da se mora razun posebnih svojstev, katere je zahtevati za nasstop kakega dopuščanega obrta, doprinesti tudi dokazilo o zadostni splošni in kupički izobrazbi. Če je podjetje perijodičnega prevažanja oseb, obrt onih, ki na javnih prostorih karorša bodi vozila za ljudi pripravljena imajo, da jih lahko porabi kdor hoče, ali ljudem svojo osobno službo (kakor seli, nosači) nudijo, vezano na koncesijo, koliko bolj mora to za potovalne pisarne veljati. Odsek torej predlaga: Zbornica naj se izreče za uvrstitev potovalnih pisarn mej dopuščane obrte. — Predlog se je sprejel.

Zbornični svetnik Maks Krenner poroča v uredbi znamk za peneča vina. V obširnem poročilu se pojasnjuje, da je uvedba znamk za peneča vina (šampanjec) potrebna v interesu trgovcev in kupovalcev in da bi se varstvo znamke doseglo najbolje s tem, če bi se registrirana znamka napravila na zamašku in na vnanji strani steklenice. Zbornica je sklenila v smislu poročila svoje mnenje izraziti vis. c. kr. trgovinskemu ministerstvu.

Po predlogu zborničnega svetnika Al. Lenčka se je sklenilo za trgovske prisednike pri c. kr. okrožnem sodišču v Novem Mestu predlagati nastopne gospode trgovce: Ivana Krajea, Josipa Ogorčenca, Adolfa Pauserja, Ivana Surca, Viktorja Durinija in Adolfa Gustina. Zbornica (poročevalc zbornični svetnik Anton Klein) sklene 100 gld. podpore dovoliti učiteljem, kateri obiskujejo petmesečni risalni tečaj na c. kr. državni obrtni šoli v Gradcu v ta namen, da bi bili vsposobljeni učitelji v risanju na obrtnih nadaljevalnih šolah. Ta tečaj obiskujejo od 16. februarja 1894 učitelji: Albert Sič v St. Vidu nad Ljubljano, Stefan Tomšič v Ribnici, Ivan Pianecki v Radovljici, Ivan Levec v Radečah, Josip Hribar v Postojni, Ivan Cvirk v Tržiču, Karol Simon v Lesčah, Josip Križnar v Metliki, Josip Smorancar v Žužemberku in Karol Mataje v Spodnjem Logatu. Podpore so že dovolili kranjski deželnini odbor, kranjska hranilnica in občine Radoljica, Ribnica in St. Vid nad Ljubljano. Zbornica je sklenila na odsekov predlog (poročevalc zbornični tajnik) kot zastopnike v odbore obrtnih nadaljevalnih šol voliti: za Ribnico Marka Burger-ja, za Kočevje Petra Jaklitscha, za Krško Antona Jugovica, za Kranj Ignacija Fek-a, za Novo Mesto dr. Jos. Marinko-ta, za Tržič Leopolda Ahačiča, za Kamnik Avgustina Hermana, za Radoljico Ivana Sartori-ja, za Metliko Frana Stajer-ja, za Škofjoloko Ivana Gusela. Na predlog zborničnega svetnika Fr. Ks. Souvana se je sklenilo c. kr. deželnini vladi poročati, da je konjsko mesarstvo smatrati za rokodelski obrt. Zbornica (poročevalc zbornični svetnik Avgust Skaberne) se je izrekla proti pomnožitvi letnih in živinskih semnjev v Ržišu in je dovolila (poročevalc zbornični svetnik Franc Omersa) učencem na c. kr. strokovni šoli za lesno industrijo Ivanu Markešu, Pavelu Kobalu, Jakobu Kelhar-ju, Ivanu Žuidaršču ustanove po 50 gld. in Ivanu Bricelju 30 gld. učenki na strokovni šoli za umetno vezenje in šivanje čipek v Ljubljani Ivani Petrovčič 50 gld.

Konečno vzela je zbornica na znanje poročilo zborničnega svetnika Karola Luckmanna o obravnavi v enketi glede železničnega prometnega pravilnika in dodatnih določil k temu in se je na predlog zborničnega predsednika poročevalcu izrekla zahvala za zastopanje zbornice v enketi.

Dnevne novice.

edinstvena v Ljubljani, 1. marca.

(Odbor kat. polit. društva v Ljubljani) bavil se je v zadnjih sejah med drugim tudi o imenovanju c. kr. uradnikov nevečnih slovenskega jezika ki se nastavlajo med Slovenci in o dvojezičnih poštnih pečatih ter je sklenil naprositi predsednika

kat. polit. društva, naj v zvezi z drugimi slovenskimi državnimi poslanci store vse potrebne korake, da se v tem dvojnem oziru ne gode tudi v prihodnje krvice slovenskemu narodu.

(Odlikanje.) Presvl. cesar je z odlokom z dné 4 februarja pritrdir predlogu najvišjega c. in kr. kamornika grofa Trautmannsdorffia, da se knjigi: „Oesterreichischer Gesetz-Index“ in „Uebersicht der Verwaltungs- und Rechtsgeschichte des Landes Krain“ sprejmete v cesarsko fidejkomisno knjižnico, ter je gospodu spisatelju umirovljenemu deželnemu svetniku n državnemu poslancu pl. Globočniku podaril veliko zlato svinčno.

(V pokoj je stopil) deželnini knjigovodja g. Fr. Ravnhar po 43letnem službovanju v državni in deželnini službi. Ob tej priliki izrekla se mu je zahvala in priznanje za njegovo mnogoletno delovanje.

(V Metliko) sta došla dva inženjerja, da trasujeta železnicu od Novega Mesta do Karlovca. Dne 23. t. m. je umrla ondi občespoštovana mati sedanjega kapelana v Ptiji, č. o. Konrada Stazinskega. N. v. m. p.

(Dva pogreba.) Z Dunaja, 28. febr. Danes popoludne ob eni bil je slovesen pogreb dunajskega župana dr. Prixa, ki je v nedeljo zvečer nenadoma od mrtuda zadel umrl. Truplo je v mestni hiši blagoslovil proš votivne cerkev dr. Marschall ter ga spremiljil v prestolno cerkev sv. Stefana, kjer ga je še jednokrat blagoslovil, pomožni nadškof Auger. Od ondot so ga nesli skoz koroške ulice na Schwarzenbergov trg, kjer so čakali vozovi, ki so ga spremiljivali k poslednjemu počitku na centralno pokopališče. Ludij se je vse trlo po ulicah, skozi katere se je vršil sprevod, katerega so v mnogem številu spremiljivali najodličnejši dostojanstveniki. Ko je bil nedavno v drugič izvoljen za župana, pač ni mislil, da bode tako hitro konec njegovega veličastva.

— Danes je bil pokopan pa še drugi mož, o katerem je bilo te dni veliko govorjenja ne samo po Dunaji, ampak tudi po vnanjih deželah. Znano je, da je jeden glavnih blagajnikov državno-dolžne blagajnice Adolf Ferles izneveril 105.000 gld. v državni blagajnici ter kot načelnik veteranskega društva „nadvojvoda Albreht“ okradel tudi družbeno blagajnico za kakih 11.000 gld. Mož se je svetni pravici umaknil s samomorom, ki ga je dovršil v nedeljo 25. t. m. v praterju. Dasiravno je vse ukrazeno in tudi vse lastno premoženje zapravil z maloprudnim ženstvom, je vendar njegova soprga v javnih listih priobčila mrtvaški list, v katerem globoko užaljena naznana, da je njen nepozabilij mož 25. t. m. nagloma umrl in da bode truplo 28. t. m. ob pol tretji uri popoludne v bolnišniški kapeli slovensko blagoslovljeno, potem pa k večnemu počitku prepeljano na centralno pokopališče, in da se bode sv. maša darovala 1. marca ob 9. uri dopoludne v prestolni cerkvi sv. Stefana. Se nekateri dunajski listi temu naznaniu pristavljajo, da to presega znano dunajsko „Gemütlichkeit“ in da je jako predzno kaj tacega naznaniati. Katoličani pa so se spodikali, da bi bilo sploh mogoče, tako v nemar puščati cerkvene določbe gledé pogreba samomorilcev. Neki državni poslanec podal se je zaradi tega k dunajskemu nadšk. kard. Gruschi, ki mu je pa reklo, da je prepovedal cerkveni pogreb, ker je raztelesenje omenjenega samomorilca pokazalo, da je bil pri zdravi pameti, ko je dovršil samomor. Tako se je toraj truplo njegovo brez cerkvenega blagoslova spravilo na pokopališče.

(Castnim občanom) je imenoval občinski zastop na Dobrni na Štajerskem velečastitega gospoda Karla Gajšeka, častnega kanonika, župnika in dekanu na Dobrni. Imenovani že 25 let neutrudno deluje na Dobrni in si je v tem dolgem času pridobil mnogo zaslug za cerkev, šolo in občino.

(Koroške novice.) V Porečah se je ustrelil 18letni tr. pomočnik Zoi zbog nekega prepira. Truplo je ležalo 16 dnij pod streho trgovca M-a, kjer si je bil vzel življenje. — Proti dr. Steinwendru kandiduje stranka „D. allg. Ztg.“ -e socijalnega demokrata Schatzmayerja. — Novo ustanovljeni nemško nacionalni „Volksverein“, ki se je porodil po onem shodu na katerem je bil „sijajno“ pozelbil dr. Steinwender, je napravil v Trbižu in Greifenburgu volilne shode. Kajpak so se volili „jednoglasno“ izrekali za dr. Steinwendra. Na shodu v Greifenburgu je govoril tudi gimnazijski profesor Staunig iz Beljaka. Slovenskim profesorjem se strogo prepoveduje udeleževati se političnih shodov, nemški se zato pohvalijo, — po strogih določbah „ra-nopravnost“! — Na Koroškem je 11 zasebnih ljudskih sol.

